

علم برای پیشرفت

مروری بر گزیده مقالات علمی فارسی در حوزه توسعه فناوری در صنعت نفت و گاز

فعلی دارایی‌های فیزیکی صنعت نفت شامل تأسیسات و تجهیزات بالادستی و پایین‌دستی این صنعت بالغ بر ۴۰۰ میلیارد دلار بوده است. اصلی‌ترین خاستگاه تقاضای تجهیزات صنعت نفت، قراردادهای بالادستی مورد استفاده در این صنعت و قراردادهای فرعی مرتبط با قراردادهای بالادستی است که می‌تواند طرف دوم قرارداد را به تلاش مؤثر در جهت افزایش توانمندی سازندگان داخلی ترغیب کرده و بر لزوم استفاده از این تجهیزات، تأکید کند. مقاله حاضر به دنبال پاسخ به این پرسش اساسی است که «از منظر ملاحظات اقتصادی و حقوقی، قراردادهای جدید نفتی تا چه میزان در حمایت از سازندگان تجهیزات داخلی مورد استفاده در بالادستی صنعت نفت کشور موفق خواهد بود؟»

نویسندگان در ادامه، به منابع حقوقی نفت در حمایت از ساخت و بکارگیری تجهیزات داخلی در صنعت نفت اشاره کرده و نشان داده‌اند که تأکیدات زیادی برای ساخت داخلی در قوانین وجود دارد. با این حال شواهد نشان می‌دهد با وجود تأکید بر لزوم استفاده از تجهیزات ساخت داخلی در سال‌های متمادی، عدم تأمین الزامات اساسی برای این هدف باعث شده تا کماکان بخش قابل توجهی از تجهیزات مورد نیاز وارداتی باشد. در ادامه، مقاله عدم توجه به ملاحظات اقتصادی و حقوقی ناظر بر ساخت تجهیزات داخلی را علت اساسی بروز

مقدمه: طی دهه‌های اخیر، پژوهشگران و دانشگاهیان بسیاری دستاوردهای علمی خود را در قالب مقالات علمی پژوهشی منتشر کرده‌اند. بدون شک یافته‌های این پژوهشگران می‌تواند کمک حال خوبی برای پیشرفت علمی و صنعتی کشور باشد. مقالات حاضر، گزیده‌ای از مقالات منتشر شده با موضوع فناوری در صنعت نفت و گاز در یک دهه اخیر است. طبیعتاً انتظار می‌رفت با توجه به جایگاه استراتژیک این موضوع در کشور، کمیت و کیفیت این مقالات بیشتر باشد و لاقبل بخشی از آنها تجربیات کشور در بومی‌سازی نظام نوآوری و توسعه فناوری در این صنعت را مورد مطالعه و بررسی قرار داده باشند. با این حال همین مختصر نیز غنیمت است و می‌تواند به فهم بهتر ما نسبت به مسائل این حوزه کمک کند. و مهمتر این مختصر هم نمودی از خلأ در نسبت دانشگاه با مسائل مهم کشور است.

ملاحظات اقتصادی و حقوقی در ساخت داخلی تجهیزات صنایع بالادستی نفت کشور با تأکید بر انتقال فناوری در قراردادهای جدید بالادستی نفتی و گازی ایران

■ نویسندگان: عاطفه تکلیف، علی فریدزاد، علیرضا غفاری
■ منبع: نشریه علمی پژوهشی پژوهشنامه بازرگانی، سال بیست و

دوم، بهار ۱۳۹۷، شماره ۸۶.

به نظر نویسندگان این مقاله صنعت نفت ایران با وجود بیش از صد سال تجربه در زمینه تولید و تجارت نفت و سابقه چهل ساله در بخش تجارت گاز، همچنان قادر به انجام فعالیت‌ها به صورت درونزا و بهره‌برداری از توان داخلی در تمامی بخش‌های عملیاتی و اجرایی نیست. یکی از مهم‌ترین بخش‌های صنعت نفت کشور که همچنان به شکل قابل توجهی به خارج از کشور وابسته است، بخش تأمین تجهیزات مورد نیاز این صنعت است. این در حالی است که براساس گزارش معاونت پژوهشی وزارت نفت در سال ۱۳۹۵ ارزش

”

در سال ۱۳۹۵ ارزش فعلی دارایی‌های فیزیکی صنعت نفت شامل تأسیسات و تجهیزات بالادستی و پایین‌دستی این صنعت بالغ بر ۴۰۰ میلیارد دلار بوده است